

МЕЖДУПРЕДМЕТНАТА ИНТЕГРАЦИЯ В СРЕДНОТО УЧИЛИЩЕ

Райчева, Н. (2019). *Междупредметната интеграция в средното училище*.
София: Университетско издателство „Св. Климент Охридски“. 212 с. ISBN
978-954-07-4679-1

Теодора Коларова

Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“

Монографията на Надежда Райчева – *Междупредметната интеграция в средното училище*, е една навременна и интригуваща книга. През последните години явлението интеграция се превърна в ключово за описание на различни обществено-икономически и културни сфери от живота на човека, включително на образованието, като форма на социална практика. Вярно е, че идеята за интеграция в образователното дело не е нова, но връщането към нея е мотивирано убедително от автора с поредица аргументи, илюстриращи съвременни тенденции във философията на науката, в психологията, в педагогиката и в методиката на обучението по биология. И макар да се публикуват отделни специализирани текстове, цялостен концептуален поглед върху междупредметната интеграция в контекста на средното образование за последните две десетилетия у нас няма. Книгата на Н. Райчева предоставя цялостна оригинална концепция, в която авторът тръгва от исторически анализ на дискусиите за единството на научното знание и неговите прояви в образованието, за да очертае ясни посоки за полето, в което може да се търси това единство

,заедно с конструктивни решения за възможното му проектиране в образователната практика.

Монографията е структурирана в две глави, представени като теоретични виждания и набор от приложения, включващи технологизиране на предложената концепция в педагогическата практика.

Първа глава разглежда *възникването и развитието на проблема за междупредметната интеграция в обучението*. Анализът е организиран около два ключови центъра: от една страна, са открити „териториите“, в които се проявява единството на научното познание – езикът и методологията на науката, моралът и развитието на технологиите; от друга страна, е представено единството на знанието с неговите проекции в идеите за съдържанието на образованието, в методологичните му основи и в педагогическата практика.

Втора глава е посветена на *междупредметната интеграция в подготовката на учителя и ученика*. Основен акцент е проблемът за интеграцията на учебни знания и умения в обучението по различни учебни предмети в средното училище. Интеграцията е представена в три взаимно свързани и произтичащи един от друг аспекта – нормативен, съдържателен и технологичен. Всеки от тези аспекти е операционализиран от автора до равнището на оригинални конкретни модели с познавателна и практическа значимост за подготовката на учители и ученици. Сред тях заслужава да бъдат отбелязани например предложеният тетраедричен синергетичен модел на образованието за устойчиво развитие, моделът, илюстриращ основните компетентности на учителя, моделът, представящ взаимодействието между компонентите на процеса на обучение, начините за мотивация и видовете интеграция, примерният вариант за вътрешно оценяване на резултати от учебни задачи, изискващи интеграция на знания и умения от различни предметни области, и др.

Приложенията в книгата включват *методики, конструирани с цел да се реализират идеите за междупредметна интеграция в обучението по биология и по природни науки в средното училище*. Методиките са предназначени за подготовка на бакалаври – бъдещи учители по биология, и на учители по природни науки в условията на продължаваща квалификация. Всяка от методиките е представена в нормативен, съдържателен и технологичен аспект с богат набор от примерни задачи и автентични идеи, включително от действащи учители, за осъществяване на междупредметна интеграция в обучението по природни науки.

Монографията на Надежда Райчева *Междупредметната интеграция в средното училище* съдържа фундаментални и научно-приложни приноси, които несъмнено ще обогатят теорията и практиката на методиката на обучението по биология. Книгата е събран опит на автора в областта на

междупредметната интеграция, който може да бъде извънредно полезен на всички специалисти, подготвящи учители по биология и по природни науки, на изследователите, работещи в тази научна сфера, както и на всички, проявяващи интерес към въпросите на интеграцията в образованието.

INTERDISCIPLINARY INTEGRATION IN SECONDARY SCHOOL

✉ **Dr. Teodora Kolarova, Assoc. Prof.**
Department of Botany and Biology Education
University of Plovdiv
4000 Plovdiv, Bulgaria
E-mail: teokolarova@abv.bg